

Uit het archief van onze afdeling,
55 jaar geleden...

Verschenen in de Roeselaarse Weekbode
van 13 mei 1955

Ardooieveld vroeger en nu

De jonge afdeling Mandelstreek - toen nog ornithologische vereniging De Wielewaal- verzorgde een wekelijkse vaste rubriek in de krant de Weekbode. Naast verslagen van activiteiten, o.a. sprekersavonden, gebruikte ze dit kanaal om activiteiten aan te kondigen. Maar meest opvallend waren bijdragen over populaire vogelsoorten of aspecten die o.a. met vogeltrek en ringwerk te maken hadden. De verschillende auteurs hadden een inspirerende pen, waardoor de toegankelijke columns soms over verschillende weken gespreid werden, een soort vervolghet verhaal dus.

Snuisterend in dit archief botste ik op een perstekst over het toenmalige Ardooieveld. Andere gebiedsbeschrijvingen vond ik verder nauwelijks in de verzamelde krantenknipsels. Gelukkig kennen we het Veld nu nog altijd, wat me benieuwd maakte om het vroeger en nu deels te kunnen vergelijken. Hoe het vroeger was lees je hiernaast in het eerste deeltje van het lenteverhaal.

De jonge auteur Paul Houwen zal wellicht niet enkel rond het bos gewandeld hebben: zijn nieuwsgierigheid kan best groter geweest zijn dan het toegangsverbod voor het bos. We horen eigenlijk te spreken over een heidegebied: op oude kaarten werden ze vaak wastinas genoemd of woeste gronden, ontstaan na kaalkap van de bomen wat spontaan naar een heidegebied (= veld) evolueerde. Anno 2010 heeft het landschap rondom het Veld een grondige metamorfose ondergaan, en kunnen we het nu maar bezwaarlijk hebben over dat eindeloos gebied van wei- en parklandschap, waarbij hagen en bomenrijen de perceelsgrenzen en de vele zandwegen afbakenden, zoals P. Houwen het beschreef. Het ondertussen weer beboste heidegebied ligt nu vooral ingesloten tussen akkers, serrecomplexen, intensieve varkens- en groentenbedrijven. Dit heeft, naast andere factoren, zeker impact gehad op de huidige soortendiversiteit.

In Ardooieveld wisten we toen nog zeker dat we er in de lente verschillende zangposten van nachtegale konden horen. Halverwege de zestiger jaren leerden we er geelgorzen kennen en voor gekraagde roodstaart, boompieper, fluitier, wielewaal, en grauwe vliegenvanger moest je ook al hier zijn. Over veldleuweriken, graspieters, ringmussen en grote lijsters hadden

De Wielewaal-Rubriek

DE LENTE IN ARDOOIE-BOS

waar de visarend werd vermoord

— SEKRETARIAAT : Mr L. Demees, Zuidstraat, 41, Roeselare.

— Adres voor vragen en mededelingen : Mr P. Houwen, Kermisstraat, 12, Roeselare.

Midden een eindeloos gebied van wei- en parklandschap ligt het Ardooiebos in het Ardooie-veld. Elken, beuken, essen, populieren met aan hun trotse voet dicht struweel van els en hazelaar vormen een paradijs voor onze broedvogels.

Het is een avond in Mei. De lente heeft vandaag door het bos gezworven, karmijnrode katjes aan de popels gehangen en een krentenboompje met hagelwitte bloemen getooid. De innige dreef rond het bos heeft ze bestrooid met het nederige paase hondsdrif, het lachende blauwe veronica en gouden sterretjes van 't speenkruid. De sterke geur van 't jonge kervelgroen en de aroma van honderden bosviooltjes mengt zich met de lentedaauw.

Alles wenkt de Wielewaal van de Mandelstreek tot een onvergetelijke wandeling, een spannende speurtocht.

Een winterkoning ketst en kettert met klare kwettering dat hij in 't afgehakte hout zijn wijfje en zijn eitjes waakt. Groenlingen trillen, fitissen lachen, de grote lijster rijmt met korte strofen. Een bonte vliegenvanger, nog late trekker naar het Noorden, zoekt nachtverblijf en stoort zich niet aan onze nieuwsgierigheid.

Een kokkoek zit op een weidepaal te dromen en te wachten tot zijn tijd van kokkoek-roepen daar is. Bij zijn aankomst was hij verast dat het hier nog zo koud was. Hij mag zich niet eerder melden dan wanneer de echte zomerzoelte komt. Dan zal zijn roep over de verre velden klinken en de jongens op de buiten zullen bij zijn eerste teken pletse-barrevoets in de zandwegel spelen.

Een valk met lei-blauw bovenkleed hangt biddend in 't firmament, glijdt als een sierlijke zwaluw naar ons toe, scheert in gierende schiervlucht laag over het land, schiet wederom de hoogte in en verdwijnt achter een bomenrij. Dat is de boomvalk, een sterke slanke wolkenklimmer met roofvogelzaam en -voorkomen maar slechts een muizenverdelger.

We ontmoeten een grasmus, die zich plots een drietal meter boven een braamstruikje gooit en er zich hals over kop weerom laat instorten met een heese zenuwachtige verwensing. Die grasmussen met witte keeltjes en lichtbruine gestreepte vleugels krijgen dikwijls zulke aardige pozen, maar wie ze kent, vindt hun gedrag zeer gezellig.

Plots verstomt ieder geluid, want een meester zingt, een virtuoos in klanken begint zijn lied. De stilte tussen ieder motief is drukkend. Als de nachtegaal rollende tonen laat neerdroppen of met lokkende geluiden gooit, moet alles luisteren. Die wonderbare Phlomele die slechts drie-vier weken op een jaar te horen is, en toch door iedereen gekend, door iedere dichter aanbeden is.

Midden het bos is een stille vijver. Jammer dat we tot daar niet mogen gaan. Men weet nooit hoe nesten zouden geroofd worden, of fezantenbroedsels vernield, zelfs als we angstvallig op de paden blijven. Maar wellicht zouden we tussen de grote plakaten van opkomende dettus de gekke waterhoentjes zien roeien, misschien wel meerkoeten zien schullen.

Misschien zit reeds tussen het oude riet en de verjaarde lisdodden, de kleine karekiet, zijn naam te frazelen en de guitige rietzanger, met witte wenkbrouwstreep, zijn deuntje te neurien. Misschien de struise plakkelende rietgors met zwarte kop... misschien zijne majesteit de arend... de Visarend!

we het niet eens, want als vanzelfsprekend aanwezig. Koekoeken en zomertortels (toen nog tortelduif) waren er gewoon, en in de ruigten aan de bosrand broedden jaarlijks kneu en roodbortstapuit, vlakbij vele zangposten van grasmussen. De vochtigste bospercelen met rottend hout waren dé stek voor matkopmezen die er gemakkelijk geschikte nestholten vonden. In de rietgordel bij de vijvers vonden we de rietgorzen, kleine karekieten en rietzangers als vanzelfsprekend. Een wandeling doorheen de aangrenzende vochtige weiden rondom leverden stevast opgeschrikte watersnippen en soms een bokje op. Kortom voor ons, jonge aspirant-ornithologen, een echt eldorado met duidelijk meer soorten, en dus ook meer uitdagingen dan in het Sterrebos. Dit slechts op halfuur fietsen van Roeselare.

Nu allemaal kommer en kwel denk je wel? Veel blijkbaar kwetsbare soorten blijven er nu inderdaad weg, maar dit stellen we ook vast in andere gebieden in de regio waar de landschapsdegradatie en toegenomen recreatieve druk negatieve gevolgen heeft op de soortenrijkdom.

Maar het bos van Ardoorie kreeg ondertussen ook nieuwe bezoekers. Niet alleen recreanten, ook andere grote zoogdieren voelen er zich thuis, wat we vijftig jaar geleden niet voor mogelijk hadden gehouden. Denken we aan het ondertussen vast reeënbestand, rode eekhoorns en vossen. We zijn evenmin nog verrast op groene spechten te botsen, boomklevers te horen of een groepje staartmezen te zien langsvliegen.

de plaats innemen van kerkuilen en sperwers als broedvogels konden we ons toen nauwelijks indenken. De toegenomen wateroppervlakte werkte magnetisch op watervogels: broedende futen en dodarzen waren toen eerder uitzondering. Nu vinden we 30 aalscholvers als vaste vissersklanten niet eens meer ongewoon. Auteur Paul Houwen moest hiervoor in 1968 nog naar Nederland om

nestdieren uit een kolonie in het Naardermeer naar de Blankaart te reintroduceren.

Ons veranderd gedragspatroon tegenover veel soorten droeg bij tot die laatste opmars. Landbouwverdelingsmiddelen en ongedisciplineerd afschot brachten toen nog veel toppredatoren aan de rand van verdwijning. Paul Houwen moet wel bijzonder kwaad geweest zijn over het zinloos afschot van de toen zeldzamer wordende visarend boven het Zeeetje, een van de Veldvijvers. Nu zijn die soorten gelukkig aan een herstel toe.

Klimaatverandering en ongewenste nieuwkomers brengen tegelijk een versnelde volksverhuizing of nieuwe bedreigingen mee. We kunnen alleen maar gissen welke kant het kan uitgaan. Veel organismen zijn in dit van oudsher rijk natuurpatrimonium ook hier bijzonder afhankelijk van de (wijzigende) menselijke activiteiten. Niet enkel het behoud van het bos maar ook een voldoende grote oppervlakte van geschikte aangrenzende gebieden zijn van levensbelang om veel van de recent verdwenen typische streeksoorten opnieuw hun oude stekjes te laten innemen. Natuur dwing je immers niet in een willekeurig keurslijf. De degradatie verliep snel: laat ons voor een harmonieus biotoopherstel dan ook geen 50 jaar wachten.

Tekst: Piet Krantenarchief: Cien

PRODALL EU

- Individuele waterzuivering Terr'ò IBA
- KWZI tot 250 IE SBR & MBR
- pomp installatie techniek
- Olieafscheiders
- Vetafscheiders
- Trommelfilters
- Aquacultuur centra
- Kunststof maatwerk

**SPECIALIST IN KUNSTSTOF OPLOSSINGEN
VOOR VLOEISTOFOPSLAG,
VOOR WATERBEHANDELING EN
AFVALWATERZUIVERING**

Voor een vrijblijvende offerte:
Prodall, Zwaikomstraat 5, B-8800 Roeselare
(t) +32 51 74 83 96 (f) +32 51 74 83 97
www.prodall.eu info@prodall.eu